

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І МУЗЕЙНО-
ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Дипломна робота

магістра

на тему: «Національні бібліотеки Скандинавських країн: особливості системи бібліотечного обслуговування»

Виконала:

магістр 2 курсу

спеціальності 029

«Інформаційна, бібліотечна та

архівна справа»

Сальник Віолетта Олександрівна

Науковий керівник:

професор, доктор наук із соціальних

комунікацій, доцент

Кобелєв Олексій Миколайович

Рецензент:

доцент, кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри документознавства

та української мови Національного

аерокосмічного університету ім.

Жуковського «Харківський

авіаційний інститут»

Карпенко Олена Олексіївна

Харків-2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ БІБЛІОТЕК У СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ.....	7
1.1 Напрями діяльності національних бібліотек Швеції, Фінляндії, Данії та Норвегії	7
1.2 Організація та управління бібліотечними процесами у національних бібліотеках Скандинавії.....	15
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ У НАЦІОНАЛЬНИХ БІБЛІОТЕКАХ ШВЕЦІЇ, ДАНІЇ, НОРВЕГІЇ ТА ФІНЛЯНДІЇ.....	20
2.1 Бібліотечно-бібліографічні послуги національних бібліотек Скандинавії.....	20
2.2 Програмно-проектна діяльність національних Скандинавських бібліотек.....	26
2.3. Співпраця Скандинавських національних бібліотек між собою та з бібліотеками інших країн.....	33
ВИСНОВКИ.....	38
ДОДАТКИ.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51

ВСТУП

Актуальність теми дослідження визначається тим, що на сьогоднішній день, бібліотеки часто знаходяться у кризисному становищі через фінансові складності, викликані труднощами в економіці, зокрема через пандемію та зростання конкуренції на інформаційному ринку зумовленою появою новітніх інформаційних технологій, що надають можливість потенційним читачам бібліотек задовольняти свої інформаційні потреби поза межами бібліотечних установ. Тому надзвичайно актуальною є проблема розвитку та оптимізації сфери бібліотечного обслуговування. Для цього доцільно буде вивчити досвід провідних бібліотек світу а саме національних бібліотек. Адже вони є лідерами обслуговування своїх країн.

Прикладом успішної діяльності національних бібліотек сьогодні у галузі розвитку бібліотечного обслуговування та бібліотечної справи є Скандинавські національні бібліотеки. Скандинавські країни належать до ряду країн з високим рівнем розвитку бібліотечної справи. Це робить надзвичайно актуальною проблематику дослідження специфіки розвою бібліотечної сфери цих країн, як в цілому так і окремих її аспектів. На сучасному етапі розвитку суспільства Скандинавські країни можна розглядати як провідні країни у галузі бібліотечної справи. Більшість науковців в галузі бібліотечної справи вважають Данію, Швецію, Норвегію та Фінляндію, країнами бібліотек нового покоління, які мають відкритий інформаційний простір та високий рівень розвитку новітніх інформаційних технологій. З точки зору якості обслуговування різних груп населення Скандинавські бібліотеки є одними з лідируючих у світі. Скандинавське населення є однією з найбільш читаючих націй на планеті. Наприклад, під час вивчення бібліотечної статистики за 2020-2021 рік було з'ясовано, що обсяг електронних книг у Національній Шведській бібліотеці зріс на 32

відсотки. У зв'язку з пандемією кількість фізичних відвідувань зменшилась на 35 відсотків, але не дивлячись на це національні бібліотеки підвищили ліміт на максимальну кількість електронних книг, що призвело до зростання читачів в національних електронних бібліотеках. Бібліотечна система національних Скандинавських бібліотек є чудовим прикладом, на якому можна дослідити особливості розвитку системи бібліотечного обслуговування та процеси трансформації бібліотек на багатофункціональні заклади освіти, науки, досліджень та дозвілля.

Об'єкт дослідження – бібліотечне обслуговування у національних бібліотеках Скандинавських країн.

Предмет дослідження – особливості бібліотечно-інформаційного обслуговування у національних бібліотеках Швеції, Данії, Норвегії та Фінляндії.

Мета дослідження – вивчення досвіду організації системи бібліотечного обслуговування у національних бібліотеках Швеції, Данії, Норвегії та Фінляндії.

Завдання:

- 1) Дослідити основні напрями, та специфіку діяльності національних бібліотек Скандинавії;
- 2) Визначити особливості організації та управління бібліотечними процесами у національних бібліотеках Швеції, Данії, Норвегії та Фінляндії;
- 3) З'ясувати стан сучасного обслуговування у національних Скандинавських бібліотеках;
- 4) Розглянути спектр бібліотечно-інформаційних послуг та продуктів національних Скандинавських бібліотек;
- 5) Дослідити специфіку програмно-проектної діяльності національних бібліотек Швеції, Данії, Норвегії та Фінляндії;

б) Проаналізувати співпрацю національних Скандинавських бібліотек між собою та з бібліотеками інших країн.

Всі бібліотеки Скандинавських країн є мережею. Національна бібліотека є одночасно публічною бібліотекою та органом влади, який співпрацює з іншими бібліотеками. Як авторитетна установа бібліотека отримує завдання від уряду, вони полягають у збереженні, оцифруванні та документуванні своїх колекцій. Бібліотеки Скандинавських країн постійно співпрацюють одна з одною, місія національної бібліотеки – підтримувати це співробітництво. Разом бібліотеки роблять свій внесок у поширення знань та формування вільної думки, для розвитку демократичного суспільства.

Національні бібліотеки Швеції, Данії, Норвегії та Фінляндії застосовують політику «відкритої» бібліотеки. Відкритий підхід – це успішна стратегія бібліотечної політики, адже відкритість матеріалів і послуг робить їх доступнішими для клієнтів і підвищує соціальний вплив. Національні бібліотеки Скандинавських країн є провідними організаціями культурної спадщини у своїй країні, яка обслуговує громадян, наукову спільноту та інших дійових осіб у суспільстві по всій країні. Одним із ключових завдань національних бібліотек є передача та створення інформаційного контенту для наукових досліджень та потреб суспільства в цілому. Національні бібліотеки розвивають послуги у співпраці з бібліотеками, архівами, музеями та закладами освіти. Матеріали та послуги національних Скандинавських бібліотек зміцнюють базу знань суспільства, освіти та досліджень. Принцип відкритості застосовується і для розвитку послуг, насамперед шляхом відкритого й сміливого обміну та отримання ідей, а також підтримці відкритої науки. Важливу роль у роботі національних бібліотек відіграє оновлення бібліотечних послуг. Завдяки оновленню, національні бібліотеки розвивають якість, ефективність, орієнтованість на клієнта та рівність бібліотечних послуг. Реформування послуг національних бібліотек

підтримується активним співробітництвом у національних та міжнародних мережах та керується принципами підзвітності, прозорості та сталого розвитку.

Аспекти діяльності національної бібліотеки у Швеції, а також інновації процесу обслуговування у своїх роботах досліджували С. Міщук і Г. Міщук [21], Б. Канівський [17], М. Ліндквіст [18]. Тему тенденцій та перспектив розвитку в національних Скандинавських бібліотеках торкалася у своїй роботі А. Агеенко [2]. Дослідженнями діяльності Національної бібліотеки Норвегії займалася Л. Прокулевич [31]. Активно вивчали діяльність Національної бібліотеки Фінляндії такі вчені як Н. Авдеева [1], Б. Володін [11], які і наразі досліджують розвиток бібліотечної справи у Фінляндії.

Так наприклад актуальними є дослідження Л. Литвинова [19], стосовно надання послуг віддаленого доступу в період карантину. У своїй роботі Т. Гранчак [13] торкається теми використання національними бібліотеками соціальних мереж для представлення бібліотечних продуктів та послуг.

В магістерській роботі були використані такі методи дослідження: теоретичні методи дослідження: аналіз (комплексний, систематичний) та синтез; історичний та системний підхід; реферування наукової літератури з обраної теми. Окрім того був застосований компаративний аналіз для порівняння систем бібліотечного обслуговування національних бібліотек, що досліджуються, між собою. Основу дослідження склали наукові концепції й теоретичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених.

Структура дослідження: вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел (56) та додатки(9).

РОЗДІЛ 1. СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ БІБЛІОТЕК У СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ

1.1 Напрями діяльності національних бібліотек Швеції, Фінляндії, Данії та Норвегії

Насамперед слід зазначити, що незважаючи на географічну та історичну близькість, національні бібліотеки Скандинавії мають досить значні особливості. Так, Королівська бібліотека найчастіше називається КБ і є національною бібліотекою Швеції. КБ збирає все що друкується у Швеції: книги, листівки, газети та багато іншого. Окрім друкованої продукції, бібліотека збирає матеріали, що транслюються на шведському телебаченні та радіо. Це також стосується музики, фільмів, комп'ютерних ігор та шведських сайтів в інтернеті. Більшість матеріалів КБ на шведській мові або опубліковані у Швеції, але також збираються іноземні матеріали, які мають шведський зв'язок. Це можуть бути перекладені книги, ігри шведських авторів або фільми про Швецію.

У КБ також є велика колекція зарубіжної літератури для досліджень у суспільно-гуманітарних науках. Тут читачі можуть вивчати такі предмети, як історія, історія мистецтва, літературознавство та соціологія.

«КБ — державний орган і національна бібліотека Швеції. Головна місія бібліотеки — зібрати, зберегти та зробити доступним все, що публікується у Швеції — від рукописів, книг і журналів до музики, телевізійних програм та фотографій» [27].

У 1661 р. у Швеції був введений закон про обов'язкове комплектування. Це означає, що друкарні зобов'язані передати копію свого матеріалу до КБ. З самого початку закон був інструментом цензури, способом контролю влади для громадян. Сьогодні це допомагає зберегти культурний скарб Швеції.

Наприкінці 20 століття закон був розширений, включивши аудіо, кіно та комп'ютерні ігри. У 2012 році також був прийнятий закон про обов'язкову

доставку електронних матеріалів. На даний момент колекція бібліотеки налічує понад 18 мільйонів предметів.

Головна мета збору та зберігання цієї інформації полягає в тому що, люди зможуть дізнатися про нинішній час у майбутньому. У КБ можна побачити яким було суспільство раніше. Одним із завдань бібліотеки є дослідження історії. Королівська бібліотека активно співпрацює з бібліотеками по всій Швеції, а також пошуковим сервісом Libris, на якому можна знайти мільйони книг, карт, плакатів та нот.

Колекції КБ постійно поповнюються, за допомогою як організацій, так і приватних осіб. Разом вони співпрацюють для того щоб культурна спадщина Швеції була збережена для майбутнього. З 1661 року КБ збирає все, що друкують у Швеції. Тоді був прийнятий перший закон про примусові поставки. Нині закон також поширюється на звук, рухомі зображення та комп'ютерні ігри. Крім того, є ще один закон, який допомагає КБ збирати опубліковані в електронному вигляді матеріали. Завдяки всім черговим постачальникам, колекції КБ постійно поповнюються. За законом КБ має отримувати так звані обов'язкові копії всього, що видається для загального розповсюдження у Швеції. Щотижня бібліотека отримує велику кількість матеріалів від шведських поліграфічних компаній. Крім того, бібліотеці надаються обов'язкові копії як від музичних видавництв, так і від виробників аудіокниг та онлайн-журналів.

«Закони означають, що КБ має право отримувати так звані обов'язкові копії всього, що видається в Швеції. Вони є національними зразками, які потрібно зберегти для дослідження. Ті, хто має виконувати обов'язки, - це шведські поліграфічні компанії, видавці, виробники та розповсюджувачі» [27].

Одним із ключових завдань КБ є збереження іноземних матеріалів зі шведським зв'язком («Suesana»). Тому бібліотека збирає такі речі, як переклади шведських книг, розроблені шведською мовою ігри та музику шведських виконавців, які були опубліковані за кордоном. Оскільки КБ не

отримує цей тип матеріалу як обов'язкову доставку, вона залежить від подарунків і покупок. КБ також закуповує іноземні матеріали, хоча вона має обмежений бюджет для покупок. В основному бібліотека купує іноземні матеріали зі шведськими зв'язками («Suescana») та іноземну літературу з гуманітарних та соціальних наук. Цей матеріал не підпадає під дію закону про обов'язкове копіювання.

У Норвегії з 1813 р. функції національної бібліотеки виконувала бібліотека університету Осло. Офіційною датою відкриття національної бібліотеки Норвегії вважається 1989 рік. Вже через десятиліття експлуатації бібліотечному будинку знадобилася суттєва реконструкція, яка була завершена у 2005 році. Довгоочікуваний переїзд до відреставрованої будівлі ознаменував собою новий етап розвитку національної бібліотеки Норвегії (НБН). Національна бібліотека Норвегії традиційно виконує функцію сховища пам'яті нації. Сьогодні місією бібліотеки є створення мультимедійного центру даних, який надає своїм користувачам документи на всіх носіях інформації. Національна бібліотека Норвегії збирає електронні публікації відповідно до закону про обов'язковий примірник. Також бібліотека збирає норвезьку культурну спадщину та забезпечує доступ до документальних джерел щодо норвезького культурного та громадського життя для нинішніх і майбутніх користувачів. Основний засіб досягнення цієї мети – закон про обов'язковий примірник. Коли було введено в дію останню редакцію цього закону, Норвегія стала однією з перших країн у світі, що внесла в нормативний акт електронні ресурси. Закон базується на принципі – вся загальнодоступна інформація, незалежно від форми і носія, повинна зберігатися та надаватися в доступ з метою наукових досліджень. «Національна бібліотека Норвегії орієнтується на тисячолітній термін зберігання. Це означає, що їхня мета – забезпечити доступність інформації про сучасні документи в будь-яких форматах через тисячу років. Наскільки реальна ця мета, довідаються тільки майбутні користувачі, але бібліотека планує свою

діяльність зі збереження відповідно до цього. Усі публікації зберігаються в електронному репозиторії довготермінового зберігання національної бібліотеки Норвегії» [24].

Сьогодні НБН є і публічною науковою бібліотекою, і центром вивчення норвезької культури. Тут зібрано найповнішу колекцію виданих у країні книг, а також іноземні видання про Норвегію. Фонд бібліотеки використовується для наукових досліджень та забезпечення документами, більшість з яких доступна в бібліотеці, а опубліковані до 2000 р. — і в Інтернеті.

Основна мета НБН — збереження та забезпечення доступу до національної друкованої та письмової спадщини. Досягнення цієї мети потребує вирішення багатьох завдань, тому бібліотека прагне:

- бути серед найцікавіших та найсучасніших національних бібліотек Європи;
- сприяти розвитку бібліотечної національної політики;
- стати основою норвезької цифрової бібліотеки;
- пропонувати знання у галузі сучасних технологій та культурного взаєморозуміння;
- постійно розвиватися та змінюватися.

Колекції НБН є скарбницею інформації про Норвегію, її жителів, культуру та історію. Це книги, рукописи, журнали, музичні твори, фільми, радіо- та телепрограми, малюнки, фотографії, спеціальні книжкові збори, матеріали з театрального мистецтва, карти, плакати та газети, а також унікальні колекції ручної роботи.

«Намагаючись бути своєрідним «банком пам'яті» Норвегії, НБН дбайливо зберігає культурну спадщину нації передачі майбутнім поколінням. Як і в багатьох бібліотеках світу, формування колекцій засноване на Законі про обов'язковий екземпляр, що гарантує вступ до бібліотеки всієї друкованої

продукції. Крім цього, колекції поповнюються за рахунок регулярних закупівель та подарунків. У фонді також зберігаються офіційні документи, історичні колекції та депоновані матеріали, що передбачає виконання необхідних робіт з консервації, збереження, відновлення та копіювання» [31].

Разом із документами нинішньої епохи ці видання є важливими складовими всієї норвезької культурної спадщини.

Перша національна бібліотека, що повністю функціонує, в Норвегії була відкрита в 2005 р. — рівно через 100 років після виходу країни з унії зі Швецією. Хоча здобуття незалежності в 1905 р. і було відзначено зростанням національної самосвідомості, країні знадобилося ціле століття, щоб пройти шлях до створення власної національної бібліотеки.

Книжкова колекція включає книги, видані Норвегії, і навіть зарубіжні видання про країну чи написані норвезькими авторами. Національна бібліографія налічує приблизно 390 тис. записів, що охоплюють період із 1921 р., але у каталозі є й старіші екземпляри. Нині книжки активно переводять у цифровий формат.

Цікаво, що перший нормативний акт, що закріплює право бібліотеки на отримання обов'язкового екземпляра, був прийнятий у Норвегії ще в 1697 р. Важливим є те, що чинний сьогодні Закон поширюється на всі типи носіїв, у тому числі електронні.

«НБН спільно з національним музеєм фотографії бере участь у проєкті "Культурна історія Норвегії". Ціль проєкту у створенні електронної бази фотографій (з 1855 р.), що відображають суспільне життя країни. Нині у ній міститься близько 80 млн. фотографій із приватних та державних архівів та колекцій. Тут також зберігається велика кількість спеціальних колекцій та архівів, у тому числі фотографії Нансена, Амудсена та деяких інших відомих норвежців» [24].

«Провідною бібліотекою Фінляндії є національна бібліотека у Хельсінкі (фін. Kansalliskirjasto) (раніше вона була Університетською). На сьогодні національна бібліотека найбільша серед публічних у країні і є координаційним центром для університетських, політехнічних, спеціальних, публічних бібліотек» [43].

Національна бібліотека є організацією культурної спадщини, відкритою для всіх, яка обслуговує громадян, наукову спільноту та інших членів суспільства по всій країні. Бібліотека робить доступною культурну спадщину, опубліковану у Фінляндії, а також передає та створює інформаційний контент для досліджень, вивчення, громадян і суспільства, розвиває послуги у співпраці з бібліотеками, архівами, музеями тощо.

«Один із найважливіших підрозділів національної бібліотеки – Центр оцифрування і мікрофільмування (р. Міккелі) – щорічно переводить в електронну форму тисячі сторінок раритетних друкованих видань, рукописних документів, карт, старовинних газет та журналів, оцифровує аудіозаписи, формуючи бази даних, доступні в мережі Інтернет» [39,с.85].

Королівська бібліотека Данії або національна бібліотека Данії є однією з найбільших бібліотек у Скандинавії. Бібліотека заснована близько 1648 року королем Фредеріком III на базі великої колекції європейських творів. Публічний доступ відкритий в 1793 році. 1989 року фонди бібліотеки об'єднані з фондами бібліотеки Копенгагенського університету, а 2005 року з фондами Данської національної бібліотеки природознавства і медицини. З 1 січня 2006 року офіційно називається «Королівська бібліотека, Національна бібліотека і бібліотека Копенгагенського університету» [21].

Місія національної бібліотеки Данії. Бібліотека працює над знаннями та культурною спадщиною, зараз і в майбутньому та виконує такі функції:

- Як університетська бібліотека, надає послуги, які підтримують дослідження та освіту в Орхуському університеті,

Університеті ІТ Копенгагена, Університеті Копенгагена та Університеті Роскілле;

- Як національна бібліотека, збирає, зберігає та надає доступ до датської культурної спадщини за допомогою текстів, зображень та аудіо як у фізичній, так і в цифровій формі;

- Будучи основним центром публічних бібліотек Данії, національна бібліотека надає послуги, які доповнюють послуги публічних бібліотек громадянам;

- Як дослідницька установа, розширює знання про датську культурну спадщину.

Бібліотека має таке бачення функціонування бібліотеки:

- Бібліотека – для всіх, по-справжньому, на все життя;
- Бібліотека – це спеціальна бібліотека, яка пропагує цікавість, знання та демократію.

Загальна стратегія бібліотеки виражається в трьох коротких заявах про те, як вона має впливати на наше суспільство:

- національна бібліотека має сприяти розвитку освіченого та демократичного суспільства, заснованого на знаннях,
- робити внесок у вдосконалення освіти,
- проводити дослідження та інновації.

Також до ключових завдань належать збір, зберігання, дослідження та передавання культурної спадщини Данії.

Це пояснюється трьома наступними твердженнями:

- Бібліотека сприяє розвитку освіченого та демократичного суспільства, заснованого на знаннях;

- Надає доступ до матеріальних та цифрових бібліотечних колекцій, наукової інформації та даних для громадян, дослідників, студентів та бізнесу;
- «Королівська бібліотека є національною бібліотекою Данії і сприяє відкритому та рівному доступу до культурної спадщини як датського, так і іноземного походження. Вона розробляє та надає інструменти, знання та професійні вказівки, якими може користуватися кожен. А також, надає систему для користувачів, щоб використовувати критичне мислення стосовно знань і даних» [23].

Провідними завданнями бібліотеки у теперішній час є сприяння ввічливості, освіті, дослідженням та інноваціям. Бібліотека має на меті створити основу для культурного вдосконалення та навчання протягом усього життя. Національна бібліотека Данії активно підтримує дослідження, дослідження інновацій, роблячи матеріали, дані та інформацію доступними, а також створює сучасне та надихаюче середовище для навчання для всіх. Завдяки діяльності бібліотеки, зокрема через пропонування професійної та кваліфікованої освіти та консультації, підвищується загальний рівень інформаційної освіти користувачів, а також їх знання про конкретні бібліотечні колекції. Заклад заохочує стандарти належної академічної практики та підтримує дослідження та створення знань у датських університетах та навчальних закладах.

Одним із головних напрямів діяльності національної бібліотеки є збір інформації, зберігання, дослідження та передавання культурної спадщини Данії. Цей процес відбувається наступним чином. Бібліотека зберігає минуле, збирає сьогодення та збагачує майбутнє, і таким чином ми створюємо цінність як для поточних, так і для майбутніх користувачів. Завдяки цьому користувачам надається доступ до унікальних колекцій культурної спадщини та інформації про них. Результатом цієї діяльності є відкритий доступ в

минуле Данії та допомога Данії зайняти кращу позицію в міжнародному контексті. Бібліотека спостерігає та повідомляє про культурну спадщину Данії, а також культурну спадщину, яка має значення для Данії – таким чином вона підтримує розвиток ідентичності користувачів і тим самим сприяє культурній солідарності.

1.2 Організація та управління бібліотечними процесами у національних бібліотеках Скандинавії

Королівська бібліотека Швеції є дуже авторитетною установою у країні, адже вона працює від імені уряду. У бібліотеці працює близько 340 осіб. Головний виконавчий директор називається національним бібліотекарем. Наразі це Карін Грьонваль.

«Місія Королівської Бібліотеки полягає в тому, щоб зібрати, зберегти та зробити доступним все, що публікується в Швеції. Крім того, бібліотека сприяє розвитку та співпраці у шведському бібліотечному секторі. Королівська Бібліотека є одночасно публічною бібліотекою і органом влади, завданням якого є збереження, оцифрування та документування своїх колекцій. Королівська Бібліотека сумлінно співпрацює з іншими бібліотеками та організаціями. Це робиться завдяки завданням щодо співпраці бібліотек, а також через різноманітні проекти» [27].

Серед іншого, бібліотека веде офіційну бібліотечну статистику Швеції, яка містить факти з бібліотек по всій країні. Також вона координує роботу з відкритим доступом до наукових публікацій. Мета полягає в тому, щоб результати досліджень, що фінансуються податковими, можна було безкоштовно читати, завантажувати та поширювати.

Крім того, Королівська Бібліотека адмініструє та розвиває національний бібліотечний каталог Libris. Він містить майже 13 мільйонів найменувань – книг, журналів, журналів та фотографій – із приблизно 500 шведських бібліотек.

«Саме уряд вирішує, які завдання має Королівська бібліотека. Це описано, серед іншого, в інструкції та нормативному листі щодо діяльності Королівської Бібліотеки. Інструкція описує відповідальність та цілі Королівської Бібліотеки перед бізнесом. У ньому сказано, що уряд хоче, щоб робили працівники бібліотеки і як керувати Королівською Бібліотекою» [27].

КБ є органом однієї ради при Міністерстві освіти. Це означає, що органом влади керує національний бібліотекар, який лише відповідає за діяльність органу. Національний бібліотекар також має консультативну раду, яка має уявлення про бізнес. Зауважимо, що національного бібліотекаря призначає уряд.

Організаційна структура Королівської бібліотеки складається з ряду відділів і підрозділів. Роботу веде народний бібліотекар. КБ є органом влади однієї ради, яким керує національний бібліотекар, керівник органу КБ. Загальну відповідальність за роботу КБ несе національний бібліотекар.

Карін Грьонваль – голова уряду та національний бібліотекар КБ, також вона має команду керівництва, яка надає підтримку у стратегічних питаннях.

Діяльність КБ поділена на шість відділів із загальною кількістю 23 підрозділи. Тут працює близько 330 осіб. Установа частково розташована в Хумлегордені і на Карлавегені в Стокгольмі, а частково в Болста, Гренгесберг і Странгнес.

1 січня 2021 року КБ увійшло до нової організаційної структури. Це означає, що деяких звичайних менеджерів ще немає. Назви деяких підрозділів також є попередніми.

Щороку КБ отримує нормативний лист від уряду, в якому вказується, які завдання має КБ, скільки грошей отримує КБ і як ці гроші будуть використані. Крім інструкцій та нормативних листів, КБ працює відповідно до Закону про бібліотеку. КБ також дотримується Закону про службові копії документів та Закону про службові копії електронних матеріалів.

- Закон про бібліотеку;
- Закон про обов'язкові копії документів;
- Закон про службові примірники електронних матеріалів.

У національній бібліотеці Норвегії управління має схожий характер. Відповідальність за планування, функціонування та загальний розвиток бібліотеки покладено на директора національної бібліотеки Норвегії. А його заступник та 7 керівників підрозділів відповідають за комплектування та бібліографічні послуги; інформатизацію; наукову та видавничу діяльність; технічне обслуговування та експлуатацію матеріально-технічної бази; фінанси, кадри та вирішення правових питань; підготовку виставок та інших масових заходів. Штат працівників бібліотеки складає 380 осіб. Крім того, Норвезька агенція ISBN також входить до структури національної бібліотеки.

«Національна бібліотека є базовим органом Міністерства культури та сприяє розробці та реалізації національної бібліотечної політики для публічних та професійних бібліотек» [24].

На сьогодні національна бібліотека Фінляндії найбільша серед публічних у країні і є координаційним центром для університетських, політехнічних, спеціальних, публічних бібліотек» [43]. «Один із найважливіших підрозділів національної бібліотеки – центр оцифрування і мікрофільмування (р. Міккелі) – щорічно переводить в електронну форму тисячі сторінок раритетних друкованих видань, рукописних документів, карт, старовинних газет та журналів, оцифровує аудіозаписи, формуючи бази даних, доступні в мережі Інтернет» [39,с.85].

Національна бібліотека відповідає за зберігання, утримання та доступність національних видань. Бібліотека передає та виробляє інформаційний контент для досліджень, навчання, громадян та суспільства, а також розвиває послуги у співпраці з бібліотеками, архівами, музеями та іншими суб'єктами. Бібліотека сприяє розвитку культури спільної роботи та виникнення піонерської компетентності.

Статус та завдання національної бібліотеки визначені законом та указами.

1. Постанова уряду про університети (770/2009) (Finlex.fi)
2. Закон про зберігання та збереження культурних матеріалів (Finlex.fi)
3. Закон про публічні бібліотеки (Finlex.fi) та ін.

У національній стратегії на 2021-2030 роки зазначено що, колективна пам'ять нації – це ресурс фінського суспільства, на якому тримається та будується сьогодення. Матеріали та послуги національної бібліотеки зміцнюють базу знань суспільства, освіти, навчання та досліджень.

У роботі національної бібліотеки та розвитку послуг бібліотека гарантує, що суспільство отримує культурне розмаїття та вільний доступ до культурної спадщини. Національна бібліотека є ключовою організацією культурної спадщини, інфраструктурою інформації та науки і розробником цифрової операційної культури та відкритої науки. Послуги національної бібліотеки спрямовані на забезпечення рівного доступу до інформації, сприяння доступу до культурної спадщини та створення умов для якісного дослідження. Соціально-дослідницький вплив національної бібліотеки ґрунтується на її унікальності колекції, цифрових матеріалах та онлайн-сервісах. Бібліотека підтверджує прозорість досліджень, науки та опублікованої культурної спадщини, а також рекламує матеріали і надання досліджених даних для широкого доступу. Бібліотека є розробником цифрового операційного середовища та експертним центром, який зміцнює здатність організацій пам'яті функціонувати в суспільстві, що змінюється. Бібліотечні послуги формують національно значущу інфраструктуру, яка закладає основи навчання протягом усього життя навчання і виховання.

Менеджмент у національній бібліотеці здійснюється за допомогою ради, статус і функції якої визначаються указом. Обов'язки ради правління здійснюються наступним чином: Рада національної бібліотеки затверджує статут і бюджет бібліотеки Гельсінського університету. Правління затверджує

операційний та фінансовий план бібліотеки, а також вирішує інші питання, що мають широке коло діяльності бібліотеки.

Організація Датської національної бібліотеки поділена на ряд предметних областей і відділів. Головними бібліотечними процесами керує виконавчий директор, який здійснює управління підрозділом бібліотеки що відповідає за культурну діяльність. Бібліотека має підрозділ з бібліотечних послуг та партнерства. Діяльність цього підрозділу спрямована на обслуговування Орхуського університету, Копенгагенського університету, Університету Роскілле та Університету ІТ. Також його завданнями є функціонування бібліотечної системи для датських університетів, управління ліцензіями на електронні книги та електронні журнали для датських університетів та закладів освіти молоді, бібліотечне обслуговування публічних бібліотек Данії, придбання, реєстрація та надання друкованих книг та періодичних видань.

«Відділ культурної спадщини відповідає за збір, збереження та надання доступу до колекцій культурної спадщини (листи, рукописи, карти та малюнки, друковані газети, аудіовізуальні засоби масової інформації тощо). Також до його завдань входять оцифровка колекцій культурної спадщини та дослідження» [23].

Відділ цифрової трансформації займається розробкою, адаптацією та експлуатацією систем забезпечення доступу до колекцій та збереження колекцій цифрової культурної спадщини. До завдань відділу відносяться стратегічне спілкування, створення веб-сайту, бренд-платформи.

Адміністративний відділ складається з кадрів, що відповідають за безпеку та фінанси.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ У НАЦІОНАЛЬНИХ БІБЛІОТЕКАХ ШВЕЦІЇ, ДАНІЇ, НОРВЕГІЇ ТА ФІНЛЯНДІЇ

2.1. Бібліотечно-бібліографічні послуги національних бібліотек Скандинавії

«Бібліотечне обслуговування – це діяльність бібліотеки як соціального інституту надання бібліотечно-бібліографічних та інформаційних продуктів та послуг у різноманітних видах та формах з метою задоволення та розвитку різних потреб соціальних суб'єктів засобами бібліотечно-бібліографічної та інформаційної діяльності на основі використання світових документних та електронних інформаційних ресурсів» [14]. Більшість фахівців у бібліотечній галузі розглядають бібліотечне обслуговування «як діяльність, спрямовану на забезпечення інформаційних запитів користувачів (читачів, абонентів, клієнтів) як безпосередньо в бібліотеці, так і поза її стінами». Впровадження принципово нових інформаційних та цифрових технологій у бібліотеках розширило коло традиційних процесів бібліотечного обслуговування, з'явилися нові послуги та форми обслуговування читачів» [14].

«Головними дійовими особами у системі «бібліотечне обслуговування» є «користувач» та «бібліотекар». Концепція «користувач бібліотеки» застосовується до всіх фізичних або юридичних осіб, які звертаються до бібліотек за будь-якими послугами, тому визначення «користувач бібліотеки» включає поняття «читач», «абонент», «відвідувач заходу», «користувач, який звертається до бібліотеки через електронні інформаційні мережі». Поняття, що використовуються в обслуговуванні міжбібліотечному абонементу та доставці документів (МБА та ДД) наступні: фондоутримувач, абонент, замовлення та видача» [14].

Королівська бібліотека Швеції представляє широкий спектр послуг для відвідувачів. Завдяки великій колекції КБ, які простягаються більш ніж на тисячу років у минуле і з кожним днем збільшуються. До послуг користувачів як друковані матеріали, так і аудіовізуальні, такі як фільми та музика. Крім того, можна скористатися рукописами, картами та фотографіями.

«Користувачі бібліотеки мають доступ до безкоштовного оцифрованого матеріалу. Окремої служби пошуку оцифрованого матеріалу КБ не має. Але в деяких сервісах бібліотеки є повністю відкриті джерела, доступ до яких можна отримати з будь-якого місця без бібліотечної картки. Більшість друкованих матеріалів КБ знаходиться в пошукових сервісах Libris і Regina» [27]. Під час пошуку користувач може відфільтрувати звернення, щоб показати лише повністю оцифрований матеріал. До переліку цих матеріалів належать: плакати, зображення, фотографії, рукописи, повсякденний друк. Переважна більшість друкованих матеріалів КБ знаходиться у великих пошукових сервісах Libris та Regina. Тут, серед іншого, книги, журнали, малюнки, карти, нотатки та електронні книги. Лібрис – це національна служба, яка збирає матеріали з понад 500 бібліотек по всій країні. Regina — це сервіс для власної друкованої продукції КБ.

Оцифрований матеріал у сервісах можна безкоштовно завантажити та використовувати. Інші електронні джерела, такі як електронні книги, можуть бути захищені авторським правом.

КБ пропонує велику кількість зовнішніх баз даних, починаючи від статей і дисертацій до іноземних журналів і фільмів. До деяких ви можете отримати доступ абсолютно безкоштовно, а для інших потрібен бібліотечний квиток у КБ.

«Бази даних включають національну енциклопедію, Britannica Online, Oxford Reference, JSTOR, New York Times, «Правду», Оксфордський словник англійської мови, Philosopher's Index та багато інших баз даних гуманітарних та

соціальних наук. Доступ до баз даних з позначкою «Безкоштовно в Інтернеті» може отримати будь-хто, навіть за межами КБ» [27].

До популярних послуг бібліотеки належать копіювання та фотографування. Читач має змогу самостійно копіювати або фотографувати велику частину колекцій КБ. В інших випадках користувач може отримати допомогу від служби репродукції КБ. Також є змога відсканувати матеріал. На рівні входу три книжкові сканери. Тут можна скопіювати матеріал, який читач збирає в експедиції для інформації та позик, або те, що є в довідковій бібліотеці. Є можливість зберегти копії як файли на власній USB-пам'яті або роздрукувати на папері.

У службі розмноження КБ працівники бібліотеки можуть допомогти зробити копії та репродукції. Читач може замовити все, від простих паперових копій до фотографій. Звичайно, можна також замовити цифрові файли.

Королівська бібліотека проводить покази та навчальні візити. На рівні входу читачі можуть самостійно взяти участь у виставці, яка розповідає про унікальну роль КБ як національної бібліотеки та історію бібліотеки. Загальних показів бібліотека не проводить. З іншого боку, читачі можуть самостійно досліджувати навколишнє середовище щодо дослідників і студентів, які мають КБ як робоче місце.

КБ має кімнату для цифрових та мікрофільмованих газет, яка відкрита для всіх, навіть без бібліотечного квитка. Іноді бібліотека може організувати покази для науковців та студентів у коледжах та університетах.

Однією з послуг можна вважати стажування у бібліотеці. Різні підрозділи КБ іноді шукають стажерів, як протягом весняного, так і осіннього семестрів. Щоб мати можливість подати заявку на стажування в КБ, потрібно:

- бути зарахованим студентом до університету чи коледжу;
- мати період стажування, який відповідає вимогам гранту на навчання, який включено у ваш навчальний план;

- бути застрахованим до університету чи коледжу.

В бібліотеці є послуга з консультації читачів. Якщо читач має мету покращити пошук інформації, він може забронювати годину в одного з бібліотекарів. Разом з бібліотекарем користувач отримує допомогу стосовно пошуку в базах даних, знаходженні відповідних ключових слів або пошукових запитів, можна дізнатися більше про те, як використовувати каталоги та інші ресурси.

Національна бібліотека Норвегії надає користувачам широкий спектр послуг. Серед них можна виділити послуги з використання газетного сервісу. Газетний сервіс дає змогу користувачеві відкривати добірку газет на власному комп'ютері, використовуючи ім'я користувача та пароль, за допомогою яких він входить до Інтернет-бібліотеки. Національна бібліотека має майже повну колекцію газет, що видаються в Норвегії. Близько половини з них оцифровано, і видання доступні для пошуку в Інтернет-бібліотеці. Майже все також доступне на мікроплівці. Усі цифрові газети можна прочитати в приміщенні національної бібліотеки.

«У бібліотеці присутня послуга з доступу до цифрових матеріалів. Норми закону про авторське право надають цифровий доступ до належно поданих матеріалів для цілей дослідження та документації. Існує два способи отримати доступ до матеріалів, поданих у цифровому вигляді в Інтернет-бібліотеці. Скористатися цими послугами можуть студенти, працівники в галузі вищої освіти, а також користувачі, які не мають доступу до своєї бібліотеки» [24].

Послуга міжбібліотечного абонементу дає змогу замовити матеріали з різних бібліотек по всій Норвегії. Для цього потрібно замовити абонемент через місцеву бібліотеку. Завдяки багатомовній бібліотеці національна бібліотека має велику багатомовну колекцію. Книжкові пакети можна замовити на окремому сайті.

Окремо існує послуга запозичень. Служба запозичення в національній бібліотеці надає поради та рекомендації щодо запозичення. У Скандинавських країнах служба надає допомогу в розміщенні, а бібліотеки замовляють самі. У бібліотеках за межами Північного регіону служба замовляє абонементи та отримуємо примірники статей. Позики в принципі не поновлюються. Бібліотека власника визначає, скільки триває термін позики. Служба позик працює із іншими Скандинавськими країнами: Данією, Швецією, Ісландією, Фінляндією.

Датська Національна бібліотека пропонує своїм користувачам послуги з видачі та повернення матеріалів, копіювання, друкування та сканування документів, доступу та використання оцифрованих матеріалів, консультування з бібліотечними фахівцями та інші.

«Послуга збору та повернення матеріалу передбачає, що користувач може повернути матеріали з будь-якої бібліотеки, пов'язаної з національною бібліотекою. Це означає, що коли читач замовляє матеріал, він обирає, в якій бібліотеці хоче його забрати. Під час повернення матеріалу, читач може зробити це в усіх бібліотеках, пов'язаних з національною бібліотекою. Бібліотека посилається на наступні місця висадки. Це включає бібліотеки Копенгагенського університету, Орхуського університету та університету Роскілле, а також університету ІТ Копенгагена» [23]. Читач також може повернути матеріал поштою. Однак користувач також несе відповідальність за заміну матеріалу, якщо він загубиться поштою.

Серед іншого бібліотека пропонує екскурсії в національну бібліотеку. Екскурсія красивою старовинною будівлею бібліотеки 1906 року та вражаючою прибудовою Black Diamond з 1999 року. Екскурсовод розповість про архітектуру, історію та діяльність Королівської бібліотеки.

Однією з послуг є оцифровка матеріалу з великої колекції книг, картинок, газет, аерофотознімків та музичних релізів.

Фотостудія бібліотеки пропонує широкий спектр послуг оцифрування як для приватних користувачів, так і для бізнес-клієнтів. Також є змога замовити оцифровку у фотостудії, друк сторінки газети для приватного користування. Як бізнес-клієнт, користувач також може замовити цифрову копію газети, наприклад, книжкові ілюстрації, музейні виставки та телевізійної та кінопродукції. Читачі можуть запросити оцифрування музичних та аудіо-релізів з колекцій бібліотеки для приватного використання. Є можливість замовити оцифрування музичних та аудіо релізів для приватного користування. Як бізнес-клієнт, читач має можливість замовити цифрову копію музичних та звукових релізів у суспільному надбанні (на яке, таким чином, не поширюється авторське право).

Національна бібліотека розвиває свої послуги для зміцнення рівності у Фінляндії. Бібліотека працює над тим, щоб опублікована культурна спадщина була максимально відкритою та доступною. За допомогою оцифрування національна бібліотека Фінляндії прагне надати широкий, уніфікований та відкритий матеріал. У співпраці з організаціями пам'яті та іншими партнерами бібліотека посилює зацікавленість і видимість матеріалів культурної спадщини.

Національна бібліотека надає послуги для організаційних замовників. Для здійснення цієї послуги використовується Arto.

Arto — це збірка статей у фінських журналах та монографіях, яка зараз є частиною Мелінді. Дані Arto можна отримати у Finna та використовувати їх за допомогою інтерфейсів, направлених у публікації збір даних вищих навчальних закладів. За допомогою інструмента опису статей будь-яка бібліотека, наукове видавництво чи наукове товариство може зберігати статті у своїй галузі, теми чи публікації для кращого пошуку.

Однією з найпопулярніших є науково – педагогічна послуга. Для цього бібліотека використовує служби даних, які обслуговують широкий спектр студентів, дослідників, художників та інших користувачів даних, незалежно

від дисципліни. Не дослідники також можуть скористатися даними. Оцифровані матеріали також мають інструмент завантаження, який можна використовувати для створення набору даних, який підходить для власних цілей. Користувач може отримати доступ до даних самостійно, використовуючи каталог даних та інструменти, розроблені національною бібліотекою.

До безкоштовних відносяться послуги з копіювання та отримання електронних та фізичних копій. Випуск безкоштовних примірників цифрових видань регулюється Законом про зберігання та збереження культурних матеріалів. Щоб отримати копію потрібно заповнити та подати онлайн-форму. Мета цієї послуги зробити та зберегти національні цифрові видання доступними для дослідників та інших користувачів інформації зараз і в майбутньому.

Окрім бібліотечних національна бібліотека Фінляндії пропонує культурні послуги. Національна бібліотека щороку організовує різноманітні виставки. Різноманітні культурні заходи бібліотеки пропонують усім громадянам. Основна мета культурних заходів популяризація щодо книжкової культури та пошуку інформації. Вхід на виставки та заходи безкоштовний.

2.2 Програмно-проектна діяльність Національних Скандинавських бібліотек

Королівська бібліотека Швеції має завдання просувати якість шведських досліджень. Завдяки вихідним матеріалам та ефективній інфраструктурі бібліотека створює умови для розвитку дослідницького співтовариства. Важливою функцією є потужна лабораторія Королівської бібліотеки для досліджень на основі даних. КБ із задоволенням бере участь у дослідницьких проектах, які сприяють розробці методів та оцифровці колекцій. Колекції включають кілька мільйонів цифрових об'єктів у різних форматах: зображення,

тексти, звук та рухомі носії. За допомогою лабораторії досліджень на основі даних, KB-lab, матеріал стає доступним дослідникам у структурованій кількісній формі.

«KB-lab — це інфраструктура для досліджень у цифрових гуманітарних та соціальних науках. Завдяки лабораторії цифрові колекції KB стають доступними у структурованій та кількісній формі. Дослідники можуть як шукати нові відповіді, так і задавати абсолютно нові запитання в своїх дослідженнях» [27].

Лабораторія також є форумом для гри та інновацій. Вона проектує та виробляє моделі, щоб мати можливість аналізувати колекції по-новому. Крім того, лабораторія перевіряє можливості штучного інтелекту і співпрацює над цим питанням з акторами як у Швеції, так і за кордоном.

«KB-lab — це орієнтоване на дослідження та творче середовище, яке за короткий час зарекомендувало себе як центральний вузол шведських досліджень на основі даних. Лабораторію очолює Лав Бьоресон, дослідник у галузі прикладних мовних технологій» [27].

KB-lab починає пілотне дослідження разом з організаціями Scaleout Systems і AI Sweden. Мета – оцінити так звані мовні моделі, навчені на федеральному рівні. Якщо метод буде успішним, дані дослідження KB можуть бути корисними для більшої кількості людей, що сприяє кращим інструментам для аналізу тексту.

Цифрові колекції KB створюють основу для успішної роботи за останні роки з мовними моделями шведською мовою. Модель мови — це штучна нейронна мережа, яка була навчена для глибокого розуміння мови. На початку 2020 року KB опублікувала модель KB-BERT, яка вивчила механізми шведської мови і таким чином може аналізувати великі текстові бази. За допомогою BERT можна, наприклад, визначити, чи походить газетний текст із редакційної чи культурної сторінки. Також можна з'ясувати, що характеризує манеру письма фантаста. Дослідження стане першим у своєму масштабі, щоб навчити таким

чином великі штучні нейронні мережі для розуміння мови. «Це буде величезний крок вперед для мовних технологій у Швеції та Скандинавії. Щоб розкрити весь потенціал колекцій КБ, дані мають бути доступними для більшої кількості гравців. Співпраця з Scaleout Systems і AI-Sweden відкриває такі можливості, каже Лав Бьоресон, директор КБ-lab» [26].

Пілотне дослідження спочатку включає дані КБ та Норвезької національної бібліотеки. Якщо проект буде продовжено, планується також включити бібліотеки шведських університетів, а також національні бібліотеки Данії та Фінляндії.

«Національна бібліотека Норвегії спільно з національним музеєм фотографії бере участь у проекті «Культурна історія Норвегії». Ціль проекту у створенні електронної бази фотографій (з 1855 р.), що відображають суспільне життя країни. В даний час у ній міститься близько 80 млн. фотографій з приватних та державних архівів та колекцій. Тут також зберігається велика кількість спеціальних колекцій та архівів, у тому числі фотографії Нансена, Амудсена та деяких інших відомих норвежців. З колекцією можна ознайомитись на загальнодоступному сайті Flickr» [24]. Радіо записи. У 2009 р. між НБН та Норвезька радіомовна компанія («Norsk Rikskringkasting», NRK) було підписано угоду про створення цифрова колекція норвезької музики. Завдяки цьому бібліотека містить повну колекцію радіозаписів. NRK з 1990 р. до теперішнього часу. Радіо матеріал до 1990 р. є історичним архівом радіо NRK, який в даний час перекладається в електронний формат. Найстаріший матеріал відноситься до початку 30-х років минулого сторіччя. Колекція постійно поповнюється рахунок нових записів.

Наразі в національній бібліотеці Норвегії спостерігається зменшення кількості паперових книг, це означає, що комплектування зараз відбувається в переважній більшості випадків на замовлення студентів та дослідників. Вектор розвитку колекцій змінився з принципу «про всяк випадок» на принцип

комплектування «за запитом». Крім того, відбувся перехід із разових замовлень на покупку великих комплектів матеріалів. Дві третини бюджету бібліотеки на цифрові матеріали витрачається на підписки, які купуються через CRISin.

«CRISin (Інформаційна Система Сучасних Досліджень у Норвегії) – це система заснована Міністерством освіти та наукових досліджень для вирішення завдань, пов'язаних з дослідницькою документацією та даними досліджень. Це означає, що CRISin використовується для управління угодами про консорціум, що регулюють доступ до різних джерел цифрової інформації, та переговорами з постачальниками від імені бібліотек» [24].

Датська національна бібліотека також активно займається проектною діяльністю спрямованою на оцифрування фондів бібліотеки. Законодавство про обов'язковий примірник у 1997 р. було поширено на електронні публікації на матеріальних носіях та статичні мережеві документи. По мандату депозитарної бібліотеки Королівська бібліотека Данії почала терміново комплектувати інтернет-ресурси з 1998 року. Електронні журнали з дозволу видавців завантажувалися в реєстраційну систему, доступну в інтернеті. За законом видавці зобов'язані указувати інформацію про електронні продукти, що надходять у реєстраційну систему, що забезпечує Королівській бібліотеці отримання інформації про інтернет-адреси, до яких можна звертатися для завантаження. Потім персонал збирає, перевіряє, каталогізує матеріали та передає їх на архівний сервер. Паралельно з цим процесом Королівська бібліотека, Держударська бібліотека Орхуса та Центр досліджень Інтернету університету Орхуса організували мережевий архів для тестування різних архівних стратегій та сприяння комплектуванню матеріалів наукових досліджень. «Міська та університетська бібліотека спільно з Королівською бібліотекою комплектують і зберігають датський сегмент інтернету. Зібрані матеріали зберігаються загалом в архіві, який для більшої безпеки розміщено в обох установах. До архіву немає спільного доступу, він відкритий тільки для

дослідних цілей з дозволу датського агентства з охорони даних. Розроблено рекомендації щодо застосування нового закону про обов'язковий примірник для бібліотек, інтернет-видавців та контент-провайдерів» [23].

Датська Королівська бібліотека оцифровує музичні матеріали. Наразі один із проектів бібліотеки є оцифрування «Калейдакустикон» Фрідріха Кулау. Цифрова версія, що включає можливість прослуховувати міді-виступ кожної нової версії твору, – це не тільки розвага; він також включатиме дослідження різних можливостей представлення музики в інтернеті.

«У зв'язку з підготовкою тематичного каталогу робіт Карла Нільсена (CNW), DCM розробила систему для редагування та обробки музичних метаданих на основі XML-схеми MEI (Music Encoding Initiative). Система, яка отримала назву «Редактор метаданих і репозиторій для даних MEI» (MerMEId), слугує інструментом для створення тематичних каталогів, базою даних, що містить інформацію про роботу та джерело під час підготовки наукових видань музики, а також надає вихід для тематичних каталогів як онлайн, так і в друкованому вигляді. Окрім каталогу Нільсена, DCM також опублікував тематичні каталоги робіт Й. П. Е. Гартмана та Й. А. Шайбе» [23].

Фінська бібліотечна система бере участь у розробці багатьох проектів, використовують різноманітні технологічні засоби, – консорціуми «LINNEA 2», «FinELib», національний портал електронних ресурсів «Nelli» і ін.

«Національна електронна бібліотека – FinELib, організована Міністерством освіти Фінляндії в 1995 р. Мета створення FinELib – інформаційне забезпечення якомога більшої кількості наукових та освітніх дисциплін, а також більш ефективний шлях знаходження матеріалів у мережі інтернет, доступ до інформації з використанням комп'ютерних мереж. FinELib тісно співпрацює з іншими національними науково-дослідними програмами з проблем електронних видань, довготривалого зберігання електронних матеріалів, авторського права тощо. До програми FinELib спочатку входили лише бібліотеки навчальних

закладів, зараз вона стала справжньою національною, що охоплює понад 100 інститутів, включає публічні, політехнічні бібліотеки та 35 науково-дослідних самостійних наукових інститутів. По-суті, консорціум є не об'єднанням бібліотечних ресурсів, а автономним централізованим засобом пошуку в глобальній мережі і доступу до наукових потенціалів, бібліографічних баз даних, довідників» [43,с.76].

Проект є комерційним, його річний обіг 10,5 млн. євро й загальним фондом більше ніж 9 млн. «Даний проект комплектує електронні матеріали, покращує інформаційний пошук в мережі та надає загальний доступ до інформації в електронному вигляді. Завдяки проекту користувачі мають доступ до 14500 електронних журналів і 175 баз даних. Його головний керівний орган – комітет з координації, який складається з представників усіх бібліотек. «FinELib» бере участь у розробці власної стратегії, яка базується на потребах користувачів. Діяльність комітету забезпечують 8 експертних груп» [43]. Значна частина матеріалу належить до національної електронної бібліотеки, яка доступна для всіх користувачів у мережі. Користувач може отримати документ в електронній формі через каталог електронних журналів, бібліографічний каталог або базу даних. Головним завданням національної електронної бібліотеки Фінляндії полягає у наданні користувачам онлайн-доступу до більшості наукових електронних матеріалів за допомогою єдиного інтерфейсу. «Даний проект є однією зі складових майбутньої глобальної системи Фінського віртуального університету, ресурси якого слугують базою не лише для розвитку інтерактивної освіти студентів і аспірантів, підвищення кваліфікації викладацького складу, але й для самоосвіти, на чому наголошують розробники стратегії розвитку інформаційної грамотності населення» [41]. «Окрім цього, бібліотеки Фінляндії приймають активну участь у міжнародних програмах оцифрування. Один із найважливіших підрозділів національної бібліотеки – центр оцифрування і мікрофільмування (р. Міккелі) – щорічно переводить в електронну форму тисячі

сторінок раритетних друкованих видань, рукописних документів, карт, старовинних газет та журналів, оцифровує аудіо записи, формуючи бази даних, доступні в мережі Інтернет. У середині 1990-х рр. почав функціонувати проект «Фінська віртуальна бібліотека» (FVL)» [39]. Найбільшим проектом, що дозволяє розглядати різноманітні фонди, колекції документів різної тематичної спрямованості як компоненти єдиної віртуальної бібліотеки, де кожен член цифрового інформаційного поля отримує доступ до ресурсів усієї академічної спільноти в формі національного бібліотечного консорціуму, є проект «Фінська віртуальна бібліотека» (FVL). У цьому проекті не випадково використовується термін віртуальна бібліотека, так як на відміну від «FinELib», ця бібліотека являє собою зібрання посилань, що ведуть до інформації, розсіяної по всьому світу. «Проект FVL почав функціонувати в середині 1990-х рр. У 2004 р. вдосконалений (необхідність робіт викликана багатьма причинами, серед яких модернізація інтерфейсу і сумісність з порталом Nelli) і перейменований в Science Linkhouse. В основу архітектури віртуальної бібліотеки лягло використання технології предметного «шлюзу», сформованого за допомогою застосування схеми метаданих. Цей «розумний шлюз» дозволяє користувачеві здійснювати запити звичними пошуковими засобами, такими як Google або Yahoo, не ставлячи перед собою завдання формулювати запит так, як цього вимагає, наприклад, каталог, що забезпечує тільки пошук у відповідності з розробленим тезаурусом. На сьогодні FVL підтримує понад 60 предметних рубрик, які об'єднують більше 12 тис. записів як національних, так і міжнародних ресурсів» [43,с.77]. «Віртуальна бібліотека містить описи на публікації в мережі, домашні сторінки організацій, новинні сайти, довідники, словники, сайти розробників комп'ютерних програм. Ресурси підібрані з орієнтацією на потреби цільових груп користувачів. Інтерфейс віртуальної бібліотеки виконаний фінською та англійською мовами з використанням англійськомовного програмного забезпечення. У проекті беруть участь бібліотеки

університетів, академій, парламенту, управління статистики, Фінське літературне товариство» [40].

2.3 Співпраця Скандинавських національних бібліотек між собою та з бібліотеками інших країн

Королівська бібліотека Швеції із задоволенням отримує запити на участь у дослідницьких проектах та співпраці. Метою може бути, серед іншого, оцифрувати та зробити доступними колекції культурної спадщини, насамперед у гуманітарних та соціальних науках. Проте КБ не має можливості фінансувати наукові проекти.

Співпраця на національному рівні і відбувається в кількох різних сферах, у різних складах і групах. У групах представлено кілька різних типів бібліотек. Так наприклад керівна група консорціуму Vibsam працює над розробкою стратегій закупівлі ліцензійних угод на доступ до електронних журналів, баз даних та електронних книг. Робота ведеться з метою сприяння ефективному інформуванню шляхом підписання вигідних ліцензійних угод щодо цін, змісту та умов, які враховують потреби всіх організацій-учасниць так званого консорціуму Vibsam.

«Керівна група має мандат від організацій-учасниць представляти їхні інтереси та приймати стратегічні рішення щодо закупівлі електронних ресурсів. Це включає загальні принципи щодо змісту та форм угод. На оперативному рівні представники керівної групи беруть участь у групах переговорів або призначають представників організацій-учасниць до складу вищезгаданих груп» [27].

Партнери КБ підтримують публічну бібліотеку країни досвідом та найвищими послугами. Це частина місії КБ сприяти співпраці та розвитку бібліотечної сфери.

Партнерами КБ є:

- Культура Умео - депо-бібліотека Швеції та центр абонементу;
- Стокгольмська міська бібліотека – багатомовний центр оренди;
- Бібліотеки в Мальме - Послуги національної бібліотеки.

Депозитарна бібліотека Швеції та центр позики надає послуги шведській бібліотеці та є державним завданням, розташованим у Umeå Culture. Завдання спрямоване на підтримку додаткового постачання ЗМІ медіа та досвіду. Місія проекту на 2021 рік:

- Експлуатувати та розвивати бібліотеки депозитарії відповідно до плану комплектування для бібліотек депозитаріїв Швеції;
- Надавати найсучасніші послуги навколо міжбібліотечного абонементу, тобто такі послуги, з якими окремі бібліотеки не мають ресурсів самостійно;
- Забезпечити цифрову підтримку та розвиток навичок у доповненні медіа.

Багатомовний центр кредитування (колишній центр абонементу Міжнародної бібліотеки) надає послуги бібліотекам Швеції та є фінансованим державою завданням Стокгольмської міської бібліотеки. Завдання має на меті підтримати багатомовні засоби масової інформації та досвід. Місія проекту на 2021 рік:

- Додаткове медіа постачання багатомовних медіа відповідно до плану постачання багатомовних медіа;
- Забезпечте каталогізацію та підтримку придбання багатомовних медіа;
- Забезпечте цифрову підтримку та розвиток навичок у доповненні багатомовних медіа.

«Бібліотека в Мальме несе відповідальність за функціонування та розвиток національних цифрових бібліотечних послуг, на які відповідають

служби віртуальних відповідей Bibblan і біблійні путівники навчальна платформа Digiteke» [27].

Вони також сприяють розвитку інших національних цифрових бібліотечних послуг, таких як Всесвітня бібліотека. Місія проекту на 2021 рік:

- Керування та розвиток: Біблія відповідає простою мовою;
- Оновлення джерел для біблійних довідників у Libris;
- Сприяти розвитку інших національних цифрових бібліотечних служб, таких як World Library та Digiteket;

Норвезька національна бібліотека активно співпрацює з усіма бажаючими. Якщо у користувача є гарна ідея щодо розробки послуг, пропозицій чи співпраці з іншими бібліотеками, він може подати заявку на фінансування. «Національна бібліотека оголошує про фінансування проектів співпраці та інноваційного розвитку бібліотек. Кошти на співпрацю та розвиток стимулюватимуть творчість та оновлення в бібліотеках, що в свою чергу сприятиме народній освіті та освіті населення» [24]. Непоганою підмогою може стати робота з додатком у банку проектів, де читачі можуть знайти проекти, які раніше отримували підтримку.

BIBSYS є державною установою та основним постачальником послуг і бібліотечних та інформаційних систем для усіх бібліотек норвезьких університетів і коледжів. BIBSYS започаткований 1972 року та був спільним проектом бібліотеки Королівського норвезького товариства наук і літератури, бібліотеки норвезького технологічного інституту і комп'ютерного центру норвезького технологічного інституту.

BIBSYS співпрацює з усіма норвезькими університетами та коледжами, а також науково-дослідними інститутами і національною бібліотекою Норвегії. BIBSYS офіційно організована як єдине ціле в норвезькому університеті природничих та технічних наук (NTNU), розташованому в

Тронгеймі, Норвегія. Рада директорів призначаються норвезьким Міністерством освіти і науки.

«BIBSYS пропонує дослідникам, студентам та усім іншим легкий доступ до бібліотечних ресурсів, надаючи єдину пошукову службу Oria та інші бібліотечні послуги. Він також забезпечує інтегровані продукти для внутрішньої роботи науково-дослідних і спеціальних бібліотек, а також відкриті освітні ресурси. Зведений електронний каталог BIBSYS відбиває фонди не лише національної бібліотеки Норвегії, але й багатьох університетських і наукових бібліотек Норвегії. Окрім норвезького, він має англomовний інтерфейс, що дозволяє проводити пошук за традиційним набором полів, серед яких — індивідуальний і колективний автори, заголовки, ключові слова, предметні рубрики, а також ISBN і ISSN» [24].

Як член DataCite BIBSYS виступає національним представником DataCite в Норвегії, що дозволяє всім вищим навчальним закладам та науково-дослідним інститутам країни використовувати DOI у своїх наукових даних.

«Dansk Magisterforening є партнером і спонсором Датської королівської бібліотеки. Наприкінці 2020 року Королівська бібліотека DM уклали угоду про трирічне партнерство для амбітної програми заходів у The Black Diamond» [23].

Амбіція полягає в тому, щоб спільно представити студентам події, в яких представлені найбільші та найкращі у своїй галузі, чи то політики, дослідники, музиканти, художники чи письменники.

Завдяки партнерству, пропонує студентам у мережі кращі культурні пропозиції. Протягом кількох років Королівська бібліотека співпрацює з DR (Danish Broadcasting Corporation) щодо постійних трансляцій концертів, що проводяться в Queen's Hall. Крім того, DR та Королівська Данська музична

академія співпрацюють на міжнародному конкурсі камерної музики Карла Нільсена, який проводиться кожні два роки.

Національна бібліотека Данії та університетська бібліотека також тісно співпрацюють. Разом вони пропонують широкий спектр проектів та заходів, наприклад консервація та оцифровка до концертів, виставок і лекцій, здійснюється підтримка фондів, ділових партнерів та спонсорів.

«Партнерство з Датською Королівською бібліотекою — це спільна робота над спільним проектом чи діяльністю, яка створює велику цінність і хороші можливості для просування бренду для обох сторін — з місцем для власних інтересів» [23].

Раніше бібліотека уклала велику кількість партнерських угод, включаючи партнерство з Danmarks Radio, Golden Days, Copenhagen Jazz Festival, Kristeligt Dagblad і Politiken, Informations Forlag і Gyldendal.

Національна бібліотека Фінляндії активно співпрацює з іншими бібліотеками завдяки системі Helmet, що об'єднує близько 60 бібліотек. Вона надає можливості пошуку інформації, оформлення замовлення, подовжування строку користування літературою через Інтернет у режимі онлайн. «HelMet (Helsinki Metropolitan Area Libraries) – це єдина система муніципальних бібліотек столичного регіону Фінляндії. В цю систему входить 63 бібліотеки, їх загальний фонд складає 3,4 мільйона книг та інших матеріалів а також 780 співробітників. Бібліотеки об'єднані системою Helmet досягають значних результатів, яких наврядче можна досягнути поодиночі» [32].

Національна Бібліотека активно співпрацює зі школами та іншими освітніми закладами і проводить навчання з використання бібліотечних послуг та екскурсії бібліотекою.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження досягнуто мету, вирішено всі поставлені завдання, що дозволило отримати такі основні висновки. Насамперед, ознайомившись з інформаційними джерелами, електронними ресурсами та вивчивши праці зарубіжних та вітчизняних науковців можна констатувати, що станом на 2021-2022 Скандинавські національні бібліотеки можна назвати одними з передових у світовій бібліотечній галузі, які задовольняють потреби різних груп користувачів.

Особливостями Скандинавської бібліотечної системи є відкритий інформаційний простір, що досягається завдяки активній державній політиці у галузі бібліотечної справи. Високий рівень організації та фінансування зробив національні бібліотеки у Скандинавських країнах провідними культурними та науковими установами.

Отже, можна підтвердити, що розвиток національних бібліотек у Швеції, Данії, Норвегії та Фінляндії відбувається доволі швидкими темпами. Вони виконують, як традиційні бібліотечні послуги так і генерують принципово нові.

До ключових завдань національних бібліотек можна віднести діяльність з оцифрування фондів та архівів, розвиток проектів, спільні проекти з іншими скандинавськими бібліотеками, міжнародна співпраця. Також, важливим для бібліотек є вдосконалення роботи з обслуговування користувачів, введення поняття самообслуговування та розширення спектру електронних послуг.

За результатами дослідження встановлено, що Скандинавські національні бібліотеки мають чітко організовану бібліотечну систему з багатофункціональною стратегією розвитку. Особливістю національних скандинавських бібліотек є те, що національні бібліотеки тісно співпрацюють

між собою та представляють одну бібліотечну Скандинавську систему. Разом бібліотеки реалізують проекти з оцифрування матеріалів задля збереження та популяризації Скандинавської культурної спадщини. Таким чином можна стверджувати, що сьогодні Скандинавські національні бібліотеки є прикладом новітньої, успішної бібліотечної системи обслуговування, що користується попитом серед населення.

Ознайомившись з переліком послуг, які представлені сьогодні у національних бібліотеках Данії, Швеції, Норвегії та Фінляндії, можна звернути увагу, на те що при визначенні асортименту бібліотечних послуг, ключовим є зручність та легкість у користуванні для всіх читачів. Наразі велика увага приділяється розширенню спектру дистанційних послуг, серед них доступні онлайн-консультації, можливість замовити електронні матеріали. Також національні бібліотеки поповнюють та створюють нові бази даних розраховані для навчання, досліджень або інших цілей. Скандинавські Національні бібліотеки приділяють увагу не тільки бібліотечно-бібліографічним послугам але і навчальним. Так наприклад у національній бібліотеці Норвегії створюється багато навчальних ресурсів для користувачів та працівників бібліотеки. Бібліотека створює он-лайн курси для дистанційного використання, користувачі можуть не тільки переглядати курси але й створювати та розмістити свої.

Національні бібліотеки Скандинавських країн активно розвивають свою діяльність у проектах, результати яких спрямовуються в основні напрями діяльності.

Так у національній бібліотеці Фінляндії здійснюється проект NewsEye. Це дослідницький проект, що виходить за межі дисциплін, сприяючи створенню нових концепцій, методів та інструментів для цифрових гуманітарних наук та покращуючи доступ до різноманітного набору історичних джерел даних. Проект поєднує знання гуманітарних наук,

інформатики та бібліотечної галузі та створює нову методологічну експертизу, для розпізнавання текстів історичних текстів, виділення статей та ідентифікації імен. Проект фінансується програмою Європейського Союзу "Горизонт 2020".

Датська національна бібліотека також активно займається проектною діяльністю спрямованою на оцифрування фондів бібліотеки. Національна бібліотека Норвегії спільно з національним музеєм фотографії бере участь у проекті «Культурна історія Норвегії». Ціль проекту у створенні електронної бази фотографій. Активна участь та створення різноманітних проектів дозволяють національним бібліотекам Скандинавських країн зміцнювати свою позицію провідних культурних установ, сприяти розвитку культури та освіти.

Додаток А

Національна бібліотека Швеції

Додаток Б

Національна бібліотека Данії

Додаток В

Національна бібліотека Норвегії

Додаток Г

Національна бібліотека Фінляндії

Послуги національної бібліотеки Норвегії

Задані Доступ Аналіз ассуо Search For Сбор ІсІ#22 Scandі 14066 Service Входи Підтв (без т + - ×

← → ↻ bibliotekutvikling.no

Apps Gmail Translate YouTube Торрент-трекер :...

Reading list

Nyheter

Nasjonalbiblioteket samler ikke inn skolebibliotekstatistikk for 2021

14.01.2022

Norart har flyttet inn i Alma

Fra desember 2021 er produksjonen av Norske og nordiske tidsskriftartikler (Norart) flyttet til Alma.

05.01.2022

Endringer i pliktavleveringen

Digital tilgang erstatter mottak av fysiske eksemplarer fra 1. januar 2022.

04.01.2022

Дипломная рабо...doc Дипломная раб...doc Show all ×

Задані Доступ Аналіз ассуо Search Nyi Сбор ІсІ#22 Scandі 14066 Service Входи Підтв (без т + - ×

← → ↻ bibliotekutvikling.no/ressurser/

Apps Gmail Translate YouTube Торрент-трекер :...

Reading list

Tjenester til bibliotek fra Nasjonalbiblioteket

<p>Depotbiblioteket →</p> <p>Om Nasjonalbibliotekets Depotbibliotek.</p>	<p>Plakatutstillinger til bibliotek →</p> <p>Plakater med aktuelle kulturhistoriske tema til å stille ut i bibliotek tema.</p>	<p>Kontakt oss →</p> <p>Kontaktinformasjon til nøkkelpersoner i Nasjonalbiblioteket.</p>
<p>Juridiske ressurser →</p> <p>Nasjonalbibliotekets juridiske ressurser for bibliotek.</p>	<p>Kulturfondbøker til bibliotek →</p> <p>Om ordningen, og fordelingsnøkkelen for antall innkjøp per kommune.</p>	<p>Om BaseBibliotek →</p> <p>Hvordan endrer jeg opplysningene i BaseBibliotek?</p>
<p>Nasjonalt lånekort →</p> <p>Hvordan administrere nasjonale lånekort.</p>	<p>Fengselsbibliotek →</p> <p>Ressursside for norske fengselsbibliotek.</p>	<p>Om Biblioteksøk →</p> <p>Låneveier, avlevering av data, m.m.</p>
<p>Kataloger og bibliografier →</p> <p>Nasjonalbibliotekets kataloger og bibliografier.</p>	<p>Plakater og illustrasjoner →</p> <p>Trykkefiler og filmer til fri bruk i bibliotek</p>	

Nettsteder fra Nasjonalbiblioteket

Windows -6°C Snow showers 10:44 AM 1/19/2022

Послуги національної бібліотеки Фінляндії

Etusivu | Kansalliskirjasto x Электронні інформаційні ресур: x +

← → × Not secure | kansalliskirjasto.fi/en

Apps Gmail Translate YouTube Торрент-трекер :...

University of Helsinki

16 40 NATIONAL LIBRARY OF FINLAND

Search materials In English Site search Menu

Welcome to the National Library of Finland

The National Library of Finland is a cultural heritage organisation that is open to all and provides nationwide services to citizens, scientific communities and other societal operators.

Waiting for 5261.clients.giosusercontent.com...

Windows -6°C Snow showers 10:45 AM 1/19/2022

Services | Kansalliskirjasto x Электронні інформаційні ресур: x +

← → C Not secure | kansalliskirjasto.fi/en/services

Apps Gmail Translate YouTube Торрент-трекер :...

Select filters to further limit the amount of search results displayed.

Services for organizations →

+ Show all

Research and study services →

+ Show all

Cultural services →

+ Show all

Library services for private customers →

+ Show all

Legal Deposit Service →

+ Show all

Windows -6°C Snow showers 10:46 AM 1/19/2022

Послуги національної бібліотеки Данії

Задані Доступ Аналіз ассуі Search Nyttig Сбор bd#22 Scandi 14066 Ser x Входи Підтв (без т) +

← → kb.dk/en/services

Apps Gmail Translate YouTube Торрент-трекер

Services

You are welcome to make use of our services ranging from meeting facilities to digitisation to collecting and returning our materials.

Collect and return material

Information about pick-up locations, returns, recall notices, renewals, etc. when you're a registered user at Det Kgl. Bibliotek.

Printing and copying

If you come by one of our locations, you can use our systems to print and scan.

Digitisation

We offer digitisation of material from our extensive collections of books, pictures, newspapers, aerial photos and music releases.

Дипломна рабо...doc Дипломна рабо...docx Show all

Windows -6°C Snow showers 10:40 AM 1/19/2022

Задані Доступ Аналіз ассуі Search Nyttig Сбор bd#22 Scandi 14066 Ser x Входи Підтв (без т) +

← → kb.dk/en/services

Apps Gmail Translate YouTube Торрент-трекер

Danish books on demand

Order select Danish books from our collections, printed 1701-1921, as free PDFs.

Guided tours

We offer guided tours in The Black Diamond, Copenhagen and on Victor Albecks Vej, Aarhus (the Book Tower). Experience the buildings, environment and hear stories about architecture and collections.

Services for professionals

We offer a range of professional services to partners, companies and organisations.

Дипломна рабо...doc Дипломна рабо...docx Show all

Windows -6°C Snow showers 10:41 AM 1/19/2022

Послуги національної бібліотеки Швеції

The image shows two screenshots of the National Library of Sweden website. The top screenshot is the homepage, and the bottom screenshot is a search services page.

Homepage (kb.se/in-english.html):

- Navigation: Du är här: Biblioteket; Gå till: Samverkan och utveckling
- Language: Öppet idag: 10–19; Hitta snabbt; Languages; Sök
- Startsida • In English
- Logo: National Library of Sweden
- Image: A large photograph of the National Library building in Stockholm.
- Text: **IN ENGLISH**
Welcome to the National Library of Sweden. We collect, preserve and make available almost everything that is published in Sweden.

Search Services Page (kb.se/in-english/loans-and-services/search-the-collections.html):

- Section: SEARCH SERVICES
- Left sidebar menu:
 - Loans and services
 - About the collections
 - Search the collections
 - Interlibrary loans
 - Exhibition loans
 - Reproduction Services
 - Order copies
 - Copyright
 - The Codex Gigas
- Search Services Grid:
 - The national union catalogue**: Libris is a national library catalogue where you may find material from more than 500 libraries. [Search Libris](#)
 - Printed material**: Regina is the National Library's local catalogue of printed material. The online catalogue contains most of our books, magazines, and other printed material. [Search Regina](#)
 - Audiovisual content**: The Swedish Media Database (SMDB) is the National Library's catalogue of recorded sound, moving images and computer games. [Search SMDB](#)
 - Swedish newspapers**: The service offers the possibility of browsing and free-text searching Swedish newspapers from the 17th century onwards. [Search Swedish newspapers](#)
 - Personal and individual archives**: Immerse yourself in Arken, which contains the National Library's
 - Research articles, papers and dissertations**: Search and download articles, conference
 - Filmarkivet.se**: Watch a choice set of short films, documentaries, newsreels and
 - Manuscripta**: Manuscripta is a national catalogue, with descriptions and digitisations of
- Right sidebar: **Read more about the diverse collections of the National Library.**

Порівняльний аналіз послуг національних бібліотек Скандинавії

Назва послуги	Національна бібліотека Швеції	Національна бібліотека Данії	Національна бібліотека Норвегії	Національна бібліотека Фінляндії
Послуги копіювання	Копіювання та фотографування. Має три книжкові сканери. Читач може зберегти копії як файл на USB або роздрукувати на папері. Є служба розмноження, яка допомагає зробити копії та репродукції. Від простих паперових копій до фотографій та цифрових файлів.	Читачі можуть копіювати, друкувати та сканувати м-ли через систему б-ки Royal. Для цього потрібно бути зареєстрованим у б-ці. Послуга платна. Також має бути спеціальний рахунок для друку.	Роздрукування файлів та ілюстрацій для безкоштовного використання. Має колекцію друкованих файлів та ілюстрацій, плакатів, фільмів, gif створених б-ю. Читачі можуть їх роздрукувати та використовувати як в б-ці так і за її межами.	Є послуга, що передбачає отримання безкоштовних електронних та фізичних копій. Щоб отримати електронну копію потрібно заповнити форму на сайті б-ки.
Послуги з надання культурних заходів	Послуга з показу та навчальних візитів. Б-ка організовує покази для	Б-ка регулярно проводить екскурсії і тури для всіх бажаючих.	Послуга навчальних ресурсів. Б-ка проводить онлайн-курси, конференції	Культурні послуги. Б-ка пропонує різні культурні заходи та виставки,

	науковців, студентів. Для всіх бажаючих є виставка про історію бібліотеки.	Послуга платна.	та тренінги. Також наявні цифрові навчальні ресурси.	відкриті для всіх а також навчальні та інші заходи для бібліотечних фахівців. Послуга безкоштовна
Послуга запозичення	Для замовлення та запозичення потрібно зареєструватися як позичальник у спеціальній системі Регіні.	Термін 1 місяць. Якщо термін перевищено існує штрафна система.	Послуга запозичень в бібліотеці має доступ на всі бібліотеки в країні, але перед запозиченням потрібно перевірити наявність матеріалів у електронній базі ALMA	Запозичення відбувається як самообслуговування за доп. Позичкових апаратів встановлених у б-ці. Терміном до 28 днів. Послуга безкоштовна
Послуги для організації партнерів бібліотеки	Надає відкритий доступ до баз даних різним організаціям. Окремою послугою є надання місць для роботи національним меншинам а також для проведення зустрічей та консорціумів.	Має широкий спектр професійних послуг для організацій, партнерів ,компаній. Серед них оцифрування , фото та відео зйомка, Кредити на виставки, організація зустрічей.	Надає онлайн тренінги для інших бібліотек по всій країні, організовує зустрічі, конференції та курси.	Має послугу для організаційних замовників, яка реалізується завдяки відкритим базам даних. За допомогою цих інструментів наукові товариства та видавництва можуть зберігати потрібні матеріали.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдеева Н.В., Сусь И.В. Национальные электронные библиотеки разных стран: реальность и перспективы // Информационные ресурсы России. 2016. №2. С. 15-19.
2. Агеенко, Александра Александровна. Основные тенденции и перспективы развития национальных библиотек: скандинавский контекст. Румянцевские чтения-2019. 2019. Режим доступа: <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=38492423>
3. Беліна Л., Коновал Л. Інновації бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів у зарубіжному бібліотекознавстві // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. ВІ Вернадського. 2011. №. 31.С. 7-13.
4. Березкіна В., Савченко І. Міжнародний бібліографічний конгрес. Бібліотеки світу очима українців // Бібліотечний вісник. 2011. №1 .С 5-9.
5. Безрукова М., // Библиотечное Дело. Выпуск №3. 2011. С15-17.
6. Білінець Н., Іванова М. Електронні інформаційні ресурси та сервіси національних бібліотек світу в період пандемії / Н. Білінець, М. Іванова // Нова модель інформаційного образу бібліотеки: зміна традиційного сприйняття її призначення та функцій : матеріали ІІІ науково-практичної інтернет-конференції (Ужгород, 21 жовтня 2021 р.) / редкол. : М. М. Медведь, В. В. Воробець, Л. О. Мельник та ін. ; ДВНЗ “Ужгор. нац. ун-т”, Наук. б-ка. – Ужгород : Вид-во Олександри Гаркуші, 2021. – С.7-15.
7. Браккер Н.В., Куйбышев Л.А. Сбор и архивирование сетевых ресурсов. Опыт национальных библиотек зарубежных стран. // Библиотековедение. 2013. <https://doi.org/10.25281/0869-608X-2013.№2>. С88-96.
8. Валеев Р. Вселенная по имени Национальная библиотека // Библиотечный вестник. 2004. №. 2. С. 2.

9. Виролайнен Л. Библиотечное дело в Финляндии // Библиотекосведение и библиография за рубежом. 1961. Вып. 7. С. 23-44.
10. В Норвегии будут оцифрованы все книги // Журнал «Университетская книга». Режим доступа: <http://www.unkniga.ru/bibliotechnology/bibliofacts2/2673-v-norvegii-otsifruyut-vse-knigi.html>
11. Володин Б.Ф. Всемирная история библиотек. СПб.: Профессия, 2002. 352 с.
12. Голоха Л. Зарубіжний досвід державного управління бібліотечною справою // зб.наук.пр. Випуск. №2. 2009. С. 48.
13. Гранчак Т. Використання національними бібліотеками соцмереж для представлення бібліотечних продуктів і послуг // Бібліотечний вісник. 2016. №. 1. С. 18-29.
14. Дергилева Т. Б. Библиотечное обслуживание: учеб. -метод. Пособие / Т.Б. Дергилева ; Гос.публич. науч.-тех. б-ка Сиб.отд-ния. Рос.акад.наук; Новосиб. Гос.пед.ун-т. – Новосибирск : ГПНТБ СО РАН.2010.- 136с.
15. Жукова В. П. Трансформація бібліотечного обслуговування в інформаційно-бібліотечний сервіс //Вісник Книжкової палати. 2017. № 9. С. 27–30.
16. Загуменна В. В. Бібліотечна справа Данії: нотатки українського бібліотекаря // Бібліотекосназдо. Документозназдо. Інформологія. 2008. №. 1. С. 48-50.
17. Каневский Б. П. Национальная библиотека Швеции-Королевская библиотека в Стокгольме // Библиотекосведение и библиогр. за рубежом. 1970. №. 32. С. 49.
18. Линдквист М., Ліндквіст М. Развитие открытого доступа и новая информация из Швеции // Ежегодник Вып.№13 / РАН ИНИОН. Отд науч.сотруд. - Москва, 2019. С 45.

19. Литвинова Л. А., Пономаренко З. О. Послуги віддаленого доступу бібліотек Північної Європи в період CoVID-19 [Електронний ресурс] Л. А. Литвинова З. О. Пономаренко / Сучасні завдання та пріоритети діяльності бібліотек вищих навчальних закладів: шлях інновацій: матеріали наук. – практ. інтернет–конф. (Ужгород, 15-19 черв. 2020.); ДВНЗ "Ужгор. нац. ун-т", Наук. б–ка. – Ужгород, 2020. – Режим доступу: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/public/uploads/files>

20. Маматов Н. В. Современные формы обслуживания читателей в библиотеках Финляндии /Н. В. Маматов // Этюды культуры: материалы Международной научно-практической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых, Томск, 20 апреля 2017 г. Томск, 2017. С. 75-79. URL: <http://vital.lib.tsu.ru/vital/access/manager/Repository/vtls:000622222>

21. Міщук С., Міщук Г. Національна бібліотека Швеції: минуле і сучасне поряд // Бібліотечний вісник. 2019. № 1. С. 42-45.

22. Мякишев, С.Л. Электронные библиотеки в системе высшего образования скандинавских стран / С. Л. Мякишев, И. А. Мякишева // Общество. Наука. Инновации (НПК – 2017): сб. ст. Всерос. ежегод. науч.-практ. конф. – Киров, 2017. – С. 1604-1610. – URL: <https://elibrary.ru/item.asp?id=32630665>

23. Национальная библиотека Дании [Электронный ресурс]: официальный сайт. Режим доступа: <https://www.kb.dk/en>

24. Национальная библиотека Норвегии [Электронный ресурс]: официальный сайт. Режим доступа: <https://bibliotekutvikling.no/>

25. Норвежская библиотека открыла бесплатный интернет-доступ к книгам // Interfax.by [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://www.interfax.by/article/1145897>

26. Национальная библиотека Финляндии [Электронный ресурс]: официальный сайт. Режим доступа: <http://www.nationallibrary.fi/services/palvelut/askthelibrary.html>.

27. Национальная библиотека Швеции [Электронный ресурс]: официальный сайт. Режим доступа: <https://www.kb.se/samverkan-och-utveckling.html>

28. Онищенко О. Библиотека і «цифрове» покоління : [нова ситуація – нові форми роботи] / О. Онищенко // Библиотечный вестник. – 2016. – № 5. – С. 3-6

29. Пашкова В. С. Эволюция национальных библиотечных ассоциаций (1876–2009) : монография / В.С. Пашкова. – Х. : Акта, 2010. – 336 с.

30. Прокопенко Л. С. Терлецька ОО // Библиотека і книга у цифровому медіасвіті: матеріали II Всеукр. студент. наук.-практ. конф., 23 верес. 2016 р., м. Київ / Укр. бібл. асоц., Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, Ін-т журналістики, каф. бібліотекознавства та інформології; [редкол.: Г. П. Горбенко та ін.]. - Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. - 181 с.

31. Прокулевич, Лидия Павловна. "Банк памяти Национальная библиотека Норвегии // Библиотечное дело. 2014. №16. С. 13-15.

32. Степина О.Г. Публичные библиотеки России и Финляндии: факторы развития и успеха / О.Г. Степина, Е.М. Маркова // Современная наука: актуальные проблемы теории и практики. Серия: Гуманитарные науки. – 2013. – № 1/2. – С. 43-48.

33. Стрілець Н. О. Можливості цифрових комунікацій бібліотек: зарубіжний досвід // Імперативи розвитку електронних бібліотек: pro et contra [Електронний ресурс]. 2014. Режим доступа: http://91.222.248.189/CGI/irbis64r_12/cgiirbis_64.exe

34. Стрішенець Н. EURIG2020: Щорічна конференція Європейської групи RDA // Библиотечный вестник. 2020. №. 5. С. 54-56.

35. Сто тысяч книг норвежской Национальной библиотеки стали доступны в Интернете // Nord News: Новости Мурманска и Мурманской области [Electronic resource]. Mode of Access: <http://www.nord-news.ru/news/2012/10/12/?newsid=38452>

36. Тихонова В.Б. Под одной крышей: Современные культурно-досуговые центры // Библиотечное дело. 2008. №2. С.15-18.

37. Хагерлид Я. Роль национальной библиотеки в качестве катализатора в программе формирования открытого доступа // Науч. и техн. б-ки. 2011. №. 5. С. 52-59.

38. Хякли Э. Как это было // Библиотечное дело. 2004. №8 (20) [Электронный ресурс].Режим доступа: <http://www.bibliograf.ru/issues/2004/8/32/0/459>

39. Чечикова Ю.С. Финские библиотеки: со времен Агриколы до наших дней // Библиотековедение. 2009. №6. С.80-85.

40. Чечикова Ю. С. Финские библиотечно-информационные сети и проекты: обзор современного состояния [Электронный ресурс] / Ю. С. Чечикова // Научные и технические библиотеки. 2009. № 5. С. 84–91.

41. Чечикова Ю.С. Рассмотрена библиотечная система Финляндии, библиотечно-информационные консорциумы, проекты электронных библиотек. / Ю. С. Чечикова // Научные и технические библиотеки. 2009. № 8. С. 67–71.

42. Чечикова Ю. С. Финские библиотечно-информационные сети и проекты: обзор современного состояния [Электронный ресурс] / Ю. С. Чечикова // Научные и технические библиотеки. 2009.№ 6. С. 56–60.

43. Шуляк С. Електронні бібліотеки країн Скандинавії/ С. Шуляк // Образ. Вып. №1(27).- С.74-81.

44. Antonsson B. The Royal Library—National Library of Sweden // Alexandria. 1990. Т. 2. №. 2. С. 39-50.

45. Bäärnhielm G. Digital Cartography in the Royal Library-the National Library of Sweden // LIBER Quarterly. 1999. T. 9. №. 2. С. 162-166.

46. Eska C. M. A note on National Library of Sweden MS Vitterhet Engelsk II //North American journal of Celtic studies. 2018. T. 2. №. 1. С. 79-83.

47. Hagerlid J. The role of the national library as a catalyst for an open access agenda: the experience in Sweden //Interlending & Document Supply. 2011.

48. Jingru Høivik «Mobile Digital Library in the National Library of Norway», 76th IFLA General Conference and Assembly, 10–15 August 2010, Gothenburg, Sweden, p.1–12.

49. Library Card [Електронний ресурс] / The National Library of Finland. Електрон. дан. Finland. Режим доступу : <https://www.kansalliskirjasto.fi/en/using-the-library/library-card>. Мова англ. Назва з екрану. Бібліогр. опис станом на 30.11.2021.

50. Literature goes online for free in Norway // The citizen [Electronic resource]. Mode of Access: http://citizen.co.za/afp_feed_article/literaturegoes-online-for-free-in-norway/

51. Literature goes online for free in Norway // Business & Tech [Electronic resource]. Mode of Access: <http://www.capitalfm.co.ke/business/2014/01/literature-goes-online-for-free-in-norway/>

52. Malmsten M., Börjeson L., Haffenden C. Playing with Words at the National Library of Sweden--Making a Swedish BERT // arXiv preprint arXiv:2007.01658. 2020.

53. Rustad K. Our digital heritage as source material to end-users: collection of and access to net publications in The National Library of Norway // 71 th IFLA Council and General Conference, 14–18 August, 2005. Mode of access: <http://www.ifla.org/IV/ifla71/papers/151e-Rustad.pdf>.

54. Scandinavian Library Quarterly. Политика в области развития фондов.
// Выпуск 48. № 4. 2015.

55. Statistical Yearbook of Finland 2015 [Электронный ресурс] /
Tilastokeskus. Электрон. дані. Finland, 2015. Режим доступу:
http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/yyti_stv_201500_2015_12602_net.pdf. – Мова англ. – Назва з екрана. – Дата звернення: 13.11.2021.

56. The Kulturaw3 Project – The Royal Swedish Web Archiw3 e. An
example of «complete» collection of web pages // 66 th IFLA General Conference,
13–18 August, 2000. – Mode of access: <http://www.ifla.org/IV/ifla66/papers/154-157e.htm>